

รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตชายแดน
ไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตาก

A Model of Instructional Supervision in Border Police Schools in the
Thai-Myanmar Border Region, Tak Province

วิทยา จันทรศิลา*

Vithaya Jansila

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตาก วิจัยดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ผลปรากฏว่า รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนการสอน 2) คณะกรรมการนิเทศการจัดการเรียนการสอน 3) กระบวนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน 4) เนื้อหาและกิจกรรมการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ผลการทดลองใช้และประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูมีความเห็นว่าจะสามารถปฏิบัติตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนได้อยู่ในระดับมาก นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนทดลองใช้ และครูมีความพึงพอใจต่อการนำรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนไปใช้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การนิเทศการจัดการเรียนการสอน / โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

ABSTRACT

The main objective of this research was to develop a model of instructional supervision in border police schools in the Thai-Myanmar border region in Tak province. The research methodology was conducted through the following 4 steps. Step 1: Synthesizing the process of instructional supervision. Step 2: Creating a model of instructional supervision Step 3: Experimenting the model of instructional supervision. Step 4: Evaluating the model of instructional supervision. It was found that the model of instructional supervision consists of 1) The objectives of instructional supervision 2) The instructional supervisory committee 3) The process of instructional supervision and 4) contents and activities of instructional supervision. The results of experimentation and evaluation of a model of instructional supervision were found to be at a high level, students obtained the achievement score higher than before applying this model and teachers' satisfaction is found to be at a high level

Keywords : Instructional Supervision / Border Police Schools

*อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ดังนั้นแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการปฏิบัติอย่างหลากหลายซึ่งประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญ อาทิ กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการนิเทศติดตามและประเมินผล และมีการกำหนดการนิเทศภายในไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดการกำกับติดตามการจัดการศึกษาของผู้บริหารไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้เกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้กำหนดให้การนิเทศภายในเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การประเมิน เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญ และนำไปปฏิบัติในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม

จากผลการจัดการศึกษาที่ผ่านมา คุณภาพผู้เรียนยังคงเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ ซึ่งสาเหตุของปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่พบเหมือนกันทุกระดับชั้น คือ ตัวแปรคุณลักษณะของครู โดยค่าน้ำหนักที่ได้มีค่าค่อนข้างสูง แสดงให้เห็นว่าการที่ครูมีคุณลักษณะที่ดีย่อมส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในทางที่ดีด้วย ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาพบว่า ครูส่วนใหญ่จะไม่ได้มาตรฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Chiangkoon, W., 2010, p.111)

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) มีจุดเน้นที่สำคัญ 3 เรื่องคือ เรื่องโอกาสทางการศึกษา คุณภาพการศึกษา และการมีส่วนร่วม ดังนั้นคำว่า “คุณภาพการศึกษา” จึงไม่ใช่คุณภาพของผู้เรียนเพียงอย่างเดียว เพราะการที่ผู้เรียนจะมีคุณภาพได้นั้น ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ (Chutibood, M., 2010, p.1) ครูจึงควรได้รับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ และต้องได้รับการแนะนำส่งเสริมจากผู้เชี่ยวชาญในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการถ่ายทอดความรู้จากผู้เชี่ยวชาญไปสู่ครู ก็คือการนิเทศ (Klinkularb, P., 2010, p.5) การนิเทศที่มีประสิทธิภาพและช่วยพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ก็คือการนิเทศที่เกิดจากบุคลากรในโรงเรียนด้วยกัน เพราะบุคลากรในโรงเรียนจะทราบสภาพปัญหาของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี (Jiradechakun, K., 2007, p.4) การนิเทศการจัดการเรียนการสอนจึงควรจัดขึ้นโดยความร่วมมือของบุคลากรภายในโรงเรียน โดยมุ่งส่งเสริมให้ความช่วยเหลือแก่ครูเพื่อให้จัดการเรียนการสอนในโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการนิเทศการจัดการเรียนการสอนที่เกิดประโยชน์ควรเป็นการนิเทศที่เป็นไปตามความต้องการของผู้รับการนิเทศ

การนิเทศการจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญและจำเป็นในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษา เนื่องจากบุคลากรในโรงเรียนเป็นผู้ที่รู้ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาได้ดีที่สุด จึงจำเป็นต้องร่วมกันวางแผนร่วมกันปฏิบัติการนิเทศ และร่วมกันประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Matviset, K. (2010, p.10) กล่าวว่า การนิเทศเป็นวิธีการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ โดยความร่วมมือของทุกฝ่ายเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนทันกับการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและนวัตกรรมทางการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ นอกจากนั้นยังเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูอีกด้วย การนิเทศมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพราะเป็นความร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมแรงของบุคลากรทุกภาคส่วนที่จะต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้สูงขึ้น การให้กำลังใจ สร้างแรงจูงใจให้กับครูในโรงเรียนได้แสดงศักยภาพของตนเองในการจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งสู่คุณภาพที่สูงขึ้นของผู้เรียน และ Kinawong, N. (2013, p.106) ยังกล่าวถึงการนิเทศว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้

ร่วมกันของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน ให้สามารถทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ การนิเทศมิใช่การตรวจสอบ จับผิด แต่เป็นการช่วยเหลือส่งเสริมเติมส่วนที่ขาดให้กันและกัน การนิเทศภายในโรงเรียนจึงควรจัดให้มีขึ้นอย่างมีระบบ มีการวางแผนรายละเอียดร่วมกันในแต่ละขั้นตอนในการนิเทศ และขณะดำเนินการนิเทศควรมีการบันทึกผลเพื่อปรับปรุงเป็นระยะ ดังนั้นภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารก็คือ การนิเทศ โดยเฉพาะการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ การนิเทศมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง ในบางครั้งแม้ครูจะได้ใช้ความสามารถในการจัดกิจกรรมตามที่วางแผนไว้แล้วก็ตาม อาจจะมีบางสิ่งบางอย่างขาดตกบกพร่อง ทำให้การสอนขาดความสมบูรณ์ หากมีบุคคลอื่นได้ชี้แนะ แนะนำ ให้ความช่วยเหลือก็ย่อมเกิดผลดี การนิเทศจึงเปรียบเหมือนกระจกเงาที่คอยส่องให้เห็นภาพการสอนของครู และเป็นกระบวนการที่เสริมสร้างการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนในการพัฒนาการศึกษา การผลิตสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ถูกต้องตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การสร้างความตระหนักให้ครูรู้และพร้อมแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการสร้างขวัญกำลังใจให้กับครูอีกด้วย นอกจากนี้ยังมุ่งให้เกิดความร่วมมือและประสานงานกันเป็นอย่างดีภายใต้ระบบการบริหารงานของโรงเรียน เพื่อควบคุมมาตรฐานและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สภาพของการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมีข้อจำกัดหลายประการที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติการนิเทศการจัดการเรียนการสอนได้ครบถ้วน เช่น ความไม่สะดวกในการเดินทางไปนิเทศ และขาดบุคลากรที่จะไปนิเทศ เป็นต้น จึงทำให้นิเทศการจัดการเรียนการสอนได้ไม่ครบทุกโรงเรียน ดังนั้นระบบการนิเทศการศึกษาที่เหมาะสมก็คือการนิเทศการจัดการเรียนการสอนภายใน ซึ่งโรงเรียนสามารถดำเนินการได้เองอย่างต่อเนื่อง การนิเทศการจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญเพราะครูในโรงเรียนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น จึงควรใช้บุคลากรภายในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้งยังเป็นการสร้างการยอมรับซึ่งกันและกัน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตาก มีอยู่ 23 โรงเรียน ครูส่วนใหญ่ยังไม่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษา ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ของครูจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้วยการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน และผลการประเมินคุณภาพนักเรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ (National Institute of Educational Testing Service, 2011) จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจทำการวิจัยและพัฒนาแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตาก เพื่อที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางการนิเทศการจัดการเรียนการสอน โดยสังเคราะห์จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศการจัดการเรียนการสอน และจัดสนทนากลุ่มครูโรงเรียน

ตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง จากครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่มีประสบการณ์สอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

ในการสร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มายกร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ขั้นที่ 2.2 ประเมินเชิงยืนยันรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน โดยการจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการบริหารการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจงจากผู้มีประสบการณ์มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อประเมินเชิงยืนยันรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

ในการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 37 คน ของโรงเรียน 3 แห่ง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) คู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

ในการประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน แหล่งข้อมูล ได้แก่ คณะแผนกสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากงานทะเบียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 37 คน ของโรงเรียน 3 แห่ง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบบันทึกร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 2) แบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อการนำรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนไปใช้ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตาก ปรากฏว่า ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1) เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาตนเอง 2) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 2 คณะกรรมการการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1) ครูใหญ่ เป็นประธานกรรมการ 2) ผู้แทนครู จำนวน 1 คน เป็นกรรมการ 3) ครูวิชาการ จำนวน 1 คน เป็นกรรมการและเลขานุการ ส่วนหน้าที่ของคณะกรรมการ มีดังนี้ 1) วางแผนและกำหนดแนวปฏิบัติการนิเทศการจัดการเรียนการสอน 2) ดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนการสอน 3) ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน มี 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 วางแผนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1) ศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการในการนิเทศการจัดการเรียนการสอน 2) ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ร่วมกันวางแผนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน 3) เลือกกิจกรรมและเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

ขั้นที่ 2 ดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนการสอนมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1) ผู้นิเทศประสานงานกับผู้รับการนิเทศเพื่อเตรียมความพร้อมและกำหนดวันนิเทศ 2) นิเทศการจัดการเรียนการสอนด้วยความเป็นกัลยาณมิตรตามแผนและกิจกรรม/เครื่องมือที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 3 ประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน มีแนวทางการดำเนินงาน

ดังนี้ 1) ประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอนตามแผน 2) สรุปรายงานผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

ขั้นที่ 4 นำผลการประเมินการนิเทศการจัดการเรียนการสอนมาปรับปรุงการนิเทศ

การจัดการเรียนการสอน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ 1) ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน 2) เสนอแนะการพัฒนาปรับปรุงการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 4 เนื้อหาและกิจกรรมการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย

4.1 เนื้อหาการนิเทศการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรรายวิชา

2) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 3) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 5) การบริหารจัดการชั้นเรียน

4.2 กิจกรรมการนิเทศการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้ 1) การเยี่ยมชั้นเรียน 2) การสังเกต

การเรียนการสอนในชั้นเรียน 3) การให้คำปรึกษาแนะนำ 4) การสนทนาทางวิชาการ และ 5) การศึกษาดูงาน ผลการประเมินเชิงยืนยันรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อนำไปทดลองใช้ครูมีความเห็นว่าเป็นไปได้ตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก หลังทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนทดลองใช้ และครูมีความพึงพอใจต่อการนำรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนไปใช้อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบจากการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตาก ปรากฏว่า ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนการสอน พบว่า 1) เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาตนเอง 2) เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าเป็นที่เหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าก่อนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนได้มีการกำหนดเป้าหมายไว้ชัดเจนว่าต้องการช่วยเหลือครูให้ได้รับการพัฒนา และพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Wong-anutararoj, P. (2003)

ที่ได้ให้ความเห็นว่า วัตถุประสงค์ของการนิเทศที่สำคัญเพื่อพัฒนาบุคลากรโดยเฉพาะครูให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์อันจำเป็นที่นำไปใช้ในการเรียนการสอนการจัดการศึกษา อีกทั้งให้ครูสามารถแก้ปัญหาได้

องค์ประกอบที่ 2 คณะกรรมการการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ามี ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหลักการ บริหารโดยองค์คณะบุคคลหรือการบริหารในรูปของคณะกรรมการ ซึ่ง Kunkleang, P. & Limboriboon, S. (2002, p.2) ได้ให้ความเห็นว่า การบริหารโดยองค์คณะบุคคลคือรูปแบบการบริหารโดยมีบุคคลหลายคนเข้าไป ร่วมกันรับผิดชอบ ตัดสินใจ วินิจฉัย ตลอดจนวางแนวทางต่างๆ ไว้เป็นบรรทัดฐานเพื่อให้ฝ่ายปฏิบัตินำไปปฏิบัติ ก่อให้เกิดการกิจต่าง ๆ ของหน่วยงานบังเกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมดังกล่าวอาจดำเนินการได้ 2 ทาง คือ โดยผู้มีส่วนได้เสียเข้าไปร่วมเป็นองค์คณะบุคคลในการบริหารโดยตรงหรืออาจคัดเลือกตัวแทนกลุ่ม ของตนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือเป็นองค์คณะบุคคลทางในการบริหารนั้นๆ แทนสมาชิก เพื่อให้การ บริหารสามารถสนองตอบความต้องการของผู้รับบริการได้มากที่สุด

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน พบว่า กระบวนการนิเทศการจัดการ เรียนการสอน มี 4 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 การวางแผนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ขั้นที่ 2 การดำเนินการ นิเทศการจัดการเรียนการสอน ขั้นที่ 3 การประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ขั้นที่ 4 การนำผลการ ประเมินมาพัฒนา/ปรับปรุงการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ามี ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากระบวนการนิเทศการจัดการ เรียนการสอน ดำเนินการตามวงจรการพัฒนาคุณภาพ (PDCA) ของเดมมิง (Deming) ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อย่างเป็นระบบ

องค์ประกอบที่ 4 เนื้อหาและกิจกรรมการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1) เนื้อหา การนิเทศการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1.1) การพัฒนาหลักสูตรรายวิชา 1.2) การจัดทำแผนการ จัดการเรียนรูู้ 1.3) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 1.4) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 1.5) การบริหาร จัดการชั้นเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ามี ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับ มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนการสอนหรืองานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ซึ่ง Office of the Vocational Education Commission (2009, p.3) ได้ระบุถึงหน้าที่ความรับผิดชอบตาม มาตรฐานตำแหน่งครู คือมีหน้าที่หลักเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นในการนิเทศการจัดการเรียนการสอนใน 5 เรื่องดังกล่าว ผู้ทรงคุณวุฒิจึงมีความเห็นว่ามี ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อนำไปปฏิบัติจะได้ผลสูงสุดต้องมีปัจจัยหลาย ประการมาสนับสนุนการดำเนินงาน 2) กิจกรรมการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 2.1) การเยี่ยม ชั้นเรียน 2.2) การสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน 2.3) การให้คำปรึกษาแนะนำ 2.4) การสนทนาทาง วิชาการ และ 2.5) การศึกษาดูงาน ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ามี ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็น ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการนิเทศ ผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศจะต้องพบกัน ใน การนิเทศแต่ละกิจกรรมจะมีกระบวนการดำเนินการที่แตกต่างกันไป แต่การเลือกใช้กิจกรรมการนิเทศการ จัดการเรียนการสอนใดนั้นจะขึ้นอยู่กับบริบทและธรรมชาติของวิชาที่สอน ตลอดจนต้องพิจารณาถึงอายุและ ประสบการณ์ในการสอนของผู้รับการนิเทศด้วย ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้เกิดความขัดแย้งในการนิเทศการจัดการ เรียนการสอน เพราะบางกิจกรรมการนิเทศ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะต้องเผชิญหน้ากันต่อหน้ากันนักเรียนในชั้น เรียน ดังนั้นทุกฝ่ายต้องทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

ในภาพรวมผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thongchai (2015 , pp. 86 – 88) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่ามีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่าในการสร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อ การสร้างรูปแบบการนิเทศการเรียนการสอนได้ครอบคลุมกับบริบทของโรงเรียน

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน พบว่า ในภาพรวมครูมีความเห็นว่าการดำเนินการตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน สามารถปฏิบัติได้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนมาหลายปี และครูที่บรรจุใหม่หรือครูอัตราจ้างพิเศษ ทางโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนได้แต่งตั้งอาจารย์พี่เลี้ยงเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Boonsawad, W. (2011, p.64) ที่ให้ความเห็นว่า วัตถุประสงค์ของการนิเทศภายในโรงเรียนสามารถช่วยเหลือครูในการพัฒนาตนเองและพัฒนาการจัดการเรียน การสอน รวมทั้งในขณะที่ยังทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน คณะกรรมการดำเนินการนิเทศ การจัดการเรียนการสอน ได้ร่วมประชุมเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนการสอน เป็นระยะ จึงทำให้สามารถปฏิบัติตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ครูยัง เสนอแนะว่าในการนิเทศควรเริ่มต้นด้วยกิจกรรมการสนทนาทางวิชาการ และการให้คำปรึกษาหารือก่อนที่จะ นิเทศด้วยกิจกรรมการเข้าไปสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการเข้าไปสังเกตพฤติกรรม การสอนของครูจะทำให้ครูบางคนมีความรู้สึกว่าเป็นการเข้าไปจับผิดหรือติเตียนการจัดการเรียนการสอนของครู เพราะผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศจะต้องเผชิญหน้ากันต่อหน้ากันเรียนในชั้นเรียน ดังนั้นการนิเทศที่เริ่มต้นด้วย การสนทนาทางวิชาการ การให้คำปรึกษาแนะนำจะทำให้ครูผู้รับการนิเทศคุ้นเคยกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกัน และกัน และจะนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และเมื่อครูผู้รับการนิเทศคุ้นเคยกับผู้นิเทศดีแล้ว การที่ผู้นิเทศเข้าไปร่วมสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูจะได้รับการยอมรับมากขึ้นกว่าเดิม และนำไปสู่การ ยอมรับข้อเสนอแนะจากครูผู้นิเทศและให้ความร่วมมือในการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

3. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน เมื่อเปรียบเทียบกับร้อยละของคะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน พบว่า หลังทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อน ทดลองใช้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูได้รับการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในเรื่องการจัดทำหลักสูตรรายวิชา การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการบริหาร จัดการชั้นเรียน จึงทำให้ครูมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน และในระหว่างดำเนินการจัดการเรียน การสอนก็มีคณะกรรมการนิเทศการจัดการเรียนการสอนเข้าไปนิเทศ และให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการ จัดการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนทดลองใช้ และครูมีความพึงพอใจต่อการนำ รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนไปใช้อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sumangkla, P. (2016 , pp.127-131) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอน สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ในภาพรวมครูมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูมีความเข้าใจ เห็นความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการ จัดการเรียนการสอนร่วมกันของครูใหญ่และครูทุกคนในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนนิเทศและเลือกกิจกรรมการนิเทศการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งส่งเสริมให้ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงาน เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีและการเป็นกัลยาณมิตรทางวิชาการต่อกัน

2. ควรจัดงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาคณะกรรมการนิเทศการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาครู การผลิตสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3. ควรเริ่มต้นนิเทศการจัดการเรียนการสอนในระยะแรกด้วยกิจกรรมการนิเทศที่สร้างความคุ้นเคยก่อน เช่น การสนทนาทางวิชาการ การให้คำปรึกษาแนะนำ การศึกษาดูงาน เมื่อครูมีความคุ้นเคยกับการนิเทศและมีความพร้อมแล้ว จึงใช้กิจกรรมการนิเทศการจัดการเรียนการสอนด้วยการเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพราะเป็นกิจกรรมการนิเทศที่ต้องเผชิญหน้ากันและเป็นเรื่องละเอียดอ่อน อาจนำไปสู่ความขัดแย้งได้ง่าย

4. ควรส่งเสริมขวัญและกำลังใจให้กับครูด้วยวิธีการต่าง ๆ อาทิ เช่น ยกย่องชมเชย มอบเกียรติบัตร รวมทั้งนำผลสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนของครูมาแสดงหรือนำไปจัดนิทรรศการให้ปรากฏแก่บุคคลอื่น เปิดโอกาสและสนับสนุนให้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่

5. ควรเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่นิเทศกับการพัฒนาความก้าวหน้าของครู เพื่อให้ครูได้เห็นประโยชน์ที่เป็นผลที่ได้รับจากการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

2. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

References

- Boonsawad, W. (2011). *The Principles of Supervision in Education*. Bangkok : Art Graphic.
- Chiangkoon, W. (2010). *The State of Thailand's Education in 2006/2007 Educational Problem-solving and Reforming Holistically*. Bangkok : Office of the Education Council.
- Chutibood, M. (2010). *The Teacher's Quality Development by Empowering Method*. Bangkok : Bangkok Educational Service Area Office 3.
- Jiradechakun, K. (2007). *Supervision in School Guidebook*. Bangkok : Tharn-ak-sorn.
- Kinawong, N. (2013). *The Principles of Educational Administration*. Phitsanulok : Faculty of Education, Naresuan University, Phitsanulok.
- Klinkularb, P. (2010). *Supervision in Education: Theories and Practice*. Bangkok : Srinakharinwirot University.
- Kunkleang, P. & Limboriboon, S. (2002). *Administration by the Party*. Bangkok : Office for Educational Reform.

- Matviset, K. (2010). **The Development of Supervision Working Process of Jaturapakpiman School, Jaturapakpiman District, Roi-ed Province.** M.Ed., Mahasarakham University. Mahasarakham.
- National Institute of Educational Testing Service. (2011). **The Results of the National Student Assessment of the Academic Year 2011 are summarized as follows.** Bangkok : Bureau of Educational Testing, Office of the Basic Education Commission.
- Office of the Vocational Education Commission. (2009). **The Propose of Education Reform in the 2nd Decade.** Bangkok : Prikwan Graphic.
- Sumangkla, P. (2016). **The Development of TheInternal Supervision Model of Teaching for Teachers Underthe Jurisdiction of the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 3.** M.Ed., Mahasarakham University. Mahasarakham.
- Thongchai, P. (2015). **The Development of Internal Supervision Model of Small-Sized School Under the Secondary Educational Service Area Office 28.** M.Ed., Mahasarakham University. Mahasarakham.
- Wong-anutararoj, P. (2003). **Academic Work Administration.** Bangkok : Soonsueserm.